

Řešení problému předčasného ukončování školní docházky

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 1. prosince 2011 o řešení problému předčasného ukončování školní docházky (2011/2088(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na článek 165 Smlouvy o fungování Evropské unie,
- s ohledem na článek 14 Listiny základních práv Evropské unie,
- s ohledem na Úmluvu OSN o právech dítěte, zejména na její články 23, 28 a 29,
- s ohledem na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1720/2006/ES ze dne 15. listopadu 2006, kterým se zavádí akční program v oblasti celoživotního vzdělávání¹,
- s ohledem na sdělení Komise nazvané „Účinnost a spravedlnost v evropských systémech vzdělávání a odborné přípravy“ (KOM(2006)0481),
- s ohledem na sdělení Komise nazvané „Mládež v pohybu: iniciativa zaměřená na rozvinutí potenciálu mladých lidí, aby mohla Evropa růst rozumným a udržitelným způsobem, ze kterého budou mít prospěch všichni“ (KOM(2010)0477),
- s ohledem na sdělení Komise nazvané „Řešení problému předčasného ukončování školní docházky: významný příspěvek k programu Evropa 2020“ (KOM(2011) 0018),
- s ohledem na návrh doporučení Rady o politikách ke snížení míry předčasného ukončování školní docházky, který předložila Komise (KOM(2011)0019),
- s ohledem na sdělení Komise „Kvalitní systém předškolního vzdělávání a péče: nejlepší start do života pro všechny naše děti“ (KOM(2011)0066),
- s ohledem na sdělení Komise nazvané „Rámec EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů do roku 2020“ (KOM(2011)0173),
- s ohledem na závěry Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě ze dne 21. listopadu 2008 – Příprava mladých lidí na 21. století: agenda pro evropskou spolupráci v oblasti školství²,
- s ohledem na závěry Rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020)³,
- s ohledem na závěry Rady ze dne 26. listopadu 2009 o vzdělávání dětí z rodin migrantů⁴,

¹ Úř. věst. L 327, 24.11.2006, s. 45.

² Úř. věst. C 319, 13.12.2008, s. 20.

³ Úř. věst. C 119, 28.5.2009, s. 2.

⁴ Úř. věst. C 301, 11.12.09, s. 5.

- s ohledem na závěry Rady ze dne 11. května 2010 o sociálním rozměru vzdělávání a odborné přípravy¹,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 1. února 2007 o diskriminaci mladých žen a dívek v oblasti vzdělávání²,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 16. ledna 2008 nazvané „Směrem ke strategii EU o právech dítěte“³,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 23. září 2008 o zlepšování kvality vzdělávání učitelů⁴,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 18. května 2010 o klíčových schopnostech pro měnící se svět: provádění pracovního programu Vzdělávání a odborná příprava 2010⁵,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 18. května 2010 o strategii EU pro mládež – investování do mládeže a posílení jejího postavení⁶,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 9. března 2011 o strategii EU pro začleňování Romů⁷,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 12. května 2011 o učení se v raném věku v Evropské unii⁸,
 - s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro kulturu a vzdělávání a stanovisko Výboru pro zaměstnanost a sociální věci (A7-0363/2011),
- A. vzhledem k tomu, že mladí lidé, mají-li se plně zapojit do života společnosti a dosáhnout sebenaplnění jako osobnosti a jako občané, musí ovládat široké spektrum znalostí a dovedností nepostradatelných pro jejich intelektuální a sociální rozvoj, včetně schopnosti dobře komunikovat, pracovat v týmech, řešit problémy a kriticky hodnotit informace,
- B. vzhledem k tomu, že vzdělávání mladých lidí přispívá mimo jiné k jejich osobnímu rozvoji, lepší sociální integraci a rozvoji pocitu odpovědnosti a iniciativnosti,
- C. vzhledem k tomu, že míra předčasného ukončování školní docházky se liší nejenom v jednotlivých členských státech, ale i mezi městy a regiony a socioekonomickými kategoriemi obyvatelstva, a je ovlivňována celou řadou složitých faktorů,
- D. vzhledem k tomu, že jedním z pěti stěžejních cílů strategie Evropa 2020 je snížení míry předčasného ukončování školní docházky na méně než 10 % a zvýšení podílu příslušníků mladší generace s ukončeným vyšším nebo rovnocenným vzděláním na alespoň 40 %,

¹ Úř. věst. C 135, 26.5.2010, s. 2.

² Úř. věst. C 250 E, 25.10.2007, s. 102.

³ Úř. věst. C 41 E, 19.2.2009, s. 24.

⁴ Úř. věst. C 8 E, 14.1.2010, s. 12.

⁵ Úř. věst. C 161 E, 31.5.2011, s. 8.

⁶ Úř. věst. C 161 E, 31.5.2011, s. 21.

⁷ Přijaté texty, P7_TA(2011)0092.

⁸ Přijaté texty, P7_TA(2011)0231.

- E. vzhledem k tomu, že v roce 2003 se členské státy dohodly na cíli 10 %, ale pouze sedmi z nich se podařilo tohoto cíle dosáhnout, a vzhledem k tomu, že v roce 2009 činila průměrná míra předčasného ukončování školní docházky 14,4 %,
- F. vzhledem k tomu, že ačkoli v posledních deseti letech pravidelně dochází k poklesu míry předčasného ukončování školní docházky, vykazuje dosud většina členských států roztržitý a špatně koordinovaný přístup k řešení tohoto problému,
- G. vzhledem k tomu, že 24,1 % všech patnáctiletých v členských státech neumí dobře číst,
- H. vzhledem k tomu, že čtení je pro všechny mladé lidi základním nástrojem nezbytným pro dosažení pokroku ve všech školních předmětech a pro začlenění do profesního světa, porozumění a analýzu informací, správnou komunikaci a vlastní kultivaci, a že by proto měla být přijata zvláštní opatření pro nápravu nedostatků v dovednosti číst;
- I. vzhledem k tomu, že předčasné ukončení školní docházky má vážné důsledky pro sociální soudržnost EU, a nejenom pro hospodářský růst EU, základní dovednosti a sociální stabilitu v evropském měřítku, neboť má negativní dopad i na profesní dráhu, zdraví a dobré životní podmínky mladých lidí, přičemž nízká úroveň vzdělání je rovněž klíčovou příčinou chudoby a špatného zdravotního stavu,
- J. vzhledem k tomu, že předčasné ukončení školní docházky je základním faktorem, který přispívá k nezaměstnanosti, chudobě a sociálnímu vyloučení,

Charakteristika předčasného ukončení školní docházky

1. zdůrazňuje, že základy budoucího zaměření vzdělávání dítěte a jeho životních podmínek jsou položeny v raném dětství a mohou pomoci vštípit myšlenku celoživotního vzdělávání, a že rané dětství je období, v jehož průběhu by měla být podporována otevřenost, studium jazyků a schopnost budovat sociální vazby, tedy zásadní dovednosti ve společnosti zítřka, aby se usnadnila integrace dítěte do školního i sociálního prostředí od co nejmladšího věku, a řešil se tak problém předčasného ukončování školní docházky; znovu opakuje výzvu obsaženou ve svém usnesení o učení se v raném věku v EU týkající se rozvoje evropského rámce pro předškolní vzdělávání a péči, a to od co nejmladšího věku, zejména prostřednictvím rozvoje veřejných bezplatných jeslí a zařízení denní péče;
2. konstatuje, že k předčasnému ukončení školní docházky dochází zejména u dětí pocházejících z chudého a znevýhodněného prostředí a z migrantských rodin a že je často spojeno s chudobou a sociálním vyloučením;
3. doporučuje podporu jazykového vzdělávání pro studenty z rodin migrantů;
4. v této souvislosti zdůrazňuje, že je třeba přijmout opatření, které umožní přístup do školy romským dětem a dětem, které nemají žádné doklady;
5. konstatuje, že mezi romskými dětmi není 20 % do školy zapsáno a 30 % ukončuje školní docházku předčasně; zdůrazňuje, že ačkoli je předčasné ukončení školní docházky obvyklejší u chlapců než u dívek, tradiční romské komunity jsou zvláštním případem, protože v nich je předčasné ukončení školní docházky kvůli zvyku brzkých sňatků častější u mladých dívek a dochází k němu ve věku kolem 12–13 let, přičemž u chlapců až kolem 14–15 let; poukazuje na to, že v případě tradičních romských komunit je třeba

zavést další pozitivní opatření s cílem překonat předčasné ukončování školní docházky coby důsledek těchto tradičních škodících praktik;

6. konstatuje, že neúčinné politiky v oblasti rovnováhy mezi pracovním a osobním životem zvyšují počet případů předčasného ukončení školní docházky a neúspěšného studia obecně a že je nutné zintenzivnit snahy o zlepšení těchto politik;
7. bere na vědomí existenci vícegeneračního cyklu, což znamená, že děti osob, které předčasně ukončily školní docházku, mají silnou tendenci se chovat stejně; zdůrazňuje, že rodinná struktura má značný vliv na schopnost a motivaci dětí uspět ve škole;
8. pokud jde o péči v raném věku, konstatuje, že úloha rodiny a úzkých vztahů mezi dětmi a rodiči má v prvních letech života zásadní význam pro úspěšné začlenění do školního prostředí;
9. upozorňuje na dopad specifických těžkostí s učením a s tím souvisejících problémů, což zvyšuje riziko předčasného ukončení školní docházky u dětí, které těmito problémy trpí;
10. vybízí členské státy k zajišťování mimoškolních aktivit a kroužků pro žáky s poruchami učení, které jim umožní rozvíjet klíčové dovednosti, které jsou naprosto nezbytné pro uplatnění se na trhu práce;
11. poukazuje na to, že předčasné ukončení školní docházky může mít nepříznivý dopad na přístup k vysoce kvalitnímu celoživotnímu učení;
12. poukazuje v této souvislosti na studie organizace OECD a programu PISA, které ukazují, že u studentů ve vzdělávacích systémech s nižší mírou vertikální a horizontální diferenciací je menší pravděpodobnost, že budou muset opakovat ročník či že budou vyloučeni ze studia; poukazuje na zjištění OECD, že riziko opakování ročníku školy nebo vyloučení ze studia hrozí v největší míře studentům ze sociálně znevýhodněného prostředí;
13. poukazuje na zjištění OECD, že rozdělení studentů do škol poskytujících různý typ vzdělání již v rané fázi zvyšuje socioekonomické nerovnosti, pokud jde o vzdělávací příležitosti, aniž by vedlo k jakémukoli zlepšení průměrných výsledků v rámci daných vzdělávacích systémů;
14. poukazuje v této souvislosti na zjištění OECD, že srovnávací výsledky školských systémů ve studiích programu PISA jsou negativně ovlivněny tím, že jsou studenti přemísťováni z jedné školy do druhé z důvodu špatných výsledků, problémů s chováním či specifických poruch učení a z důvodu dělení studentů v rámci předmětů na základě jejich schopností;
15. zdůrazňuje v této souvislosti, že podle OECD trpí socioekonomicky znevýhodnění studenti často dvojnásobným znevýhodněním, protože navštěvují školy, které se vyznačují různými typy socioekonomických znevýhodnění a kde navíc pracuje menší počet učitelů s nižší kvalifikací;

Potřeba individuálního přístupu

16. konstatuje, že při vytváření spravedlivější, rovnoprávnější a inkluzivnější společnosti, která je dynamická, inovativní a soudržná, je naprosto rozhodující rovnost příležitostí

a volby ve vzdělávání a přístup k vysoce kvalitnímu vzdělání pro jednotlivce ze všech sociálních, etnických a náboženských skupin bez ohledu na pohlaví nebo postižení; v této souvislosti zdůrazňuje úlohu veřejných služeb;

17. konstatuje, že školní vzdělání je jedním z nejlepších způsobů, jak poskytnout každému stejnou příležitost k dosažení úspěchu a možnost získat znalosti a dovednosti, které umožní integraci do profesního světa tím, že přetrvává vícegenerační cyklus; vyzývá k lepší koordinaci nabídky podpory ve vzdělávání, ke zvýšení její dostupnosti a k rozšíření poskytování sociálních služeb a pomoci rodině;
18. požaduje individuální a inkluzivní přístup ke vzdělání, který začíná předškolním vzděláváním a péčí a v případě potřeby zahrnuje cílenou podporu pro osoby čelící předčasnému ukončení školní docházky, především pro postižené děti a mladé lidi;
19. žádá, aby se více usilovalo o to, aby tento individuální přístup umožnil věnovat zvláštní pozornost žákům trpícím poruchami učení, jako je dyslexie, dyspraxie a dyskalkulie, nebo poruchami pozornosti a hyperaktivitou;
20. zdůrazňuje, že problémy vedoucí k předčasnému ukončení školní docházky mají často původ mimo školu a že je na místě zjistit a řešit jejich příčiny;
21. navrhuje, aby střední a odborné školy zajistily pracovníky pro poskytování poradenství, kteří budou oddělení od učitelských sborů, aby studenti potýkající se s problémy mohli o nich důvěrně hovořit; zdůrazňuje, že pracovníci poskytující poradenství musí mít odpovídající odbornou přípravu a za tímto účelem i možnosti trvalé odborné přípravy ve specifických dovednostech;
22. vyzývá k rychlé reakci na objevující se problémy s učením a navrhuje zavedení účinných mechanismů včasného varování a následných opatření, aby se zabránilo zhoršování problémů; poukazuje na to, že pro dosažení tohoto cíle je naprosto zásadní vícestranná komunikace a užší spolupráce mezi školou a rodiči a vedoucími představiteli komunity, jako jsou místní sítě poskytující podporu, a v případě potřeby se zapojením školních mediátorů;
23. domnívá se, že vzhledem ke vlivu rodinného prostředí na vzdělanostní a sociální rozvoj žáků je potřeba nabídnout poradenskou službu pro rodiče;
24. zdůrazňuje, že častou příčinou neúspěchu dětí a mladých lidí je nesoulad náplně školních osnov s životními potřebami dětí a jejich sociálně podmíněnými zájmy; poukazuje na to, že příliš rigidní a jednotná povaha vzdělávacího systému ztěžuje individualizaci práce s žáky a brání sladění školního vzdělávání s každodenními potřebami;
25. obhájí lepší poradenství pro volbu povolání a programy pro získávání kvalitní odborné praxe na školách, jakož i kulturní a vzdělávací návštěvy a výměny organizované školami, včetně kontaktu s podnikateli, aby se studentům přiblížil svět práce a aby získali možnost informovaně se rozhodovat o volbě povolání; zdůrazňuje, že poradci ohledně profesního směřování musí absolvovat vhodné a soustavné vzdělávání, aby mohli vést aktivní dialog s mladými lidmi, kteří by mohli předčasně ukončit školní docházku;
26. uznává potřebu jednoznačných politik pro začlenění studentů se smyslovým postižením do běžných škol a vyzývá členské státy, aby opustily politiku založenou na odděleném

zvláštním vzdělávání;

27. opakovaně zdůrazňuje klíčovou úlohu dobrovolnictví při podpoře sociálního začlenění a vyzývá členské státy, aby co nejvíce rozšířily využívání Evropské dobrovolné služby jakožto faktoru osobního, vzdělávacího a profesního rozvoje;
28. doporučuje, aby byly na školách zavedeny poradenské programy, které žákům poskytnou kontakt s bývalými žáky zejména s cílem umožnit výměnu informací o různých možných zaměřeních a příležitostech;
29. připouští, že opakování ročníku může slabé žáky stigmatizovat a nevede nezbytně k lepším výsledkům; zdůrazňuje, že omezení opakování ročníku v členských státech, kde je hojně uplatňováno, a jeho nahrazení individuální flexibilní podporou představuje účinnější způsob řešení problému předčasného ukončení školní docházky;
30. připomíná, že informační a komunikační technologie mohou mít pozitivní dopad z hlediska pedagogického plánování a mohou podporovat motivaci a učení; navrhuje, aby členské státy podporovaly a posilovaly přístup žáků k těmto technologiím od prvních let školní docházky a aby vytvořily školící programy pro učitele;
31. konstatuje, že sociální a finanční problémy znevýhodněných rodin mohou nutit studenty k tomu, aby opustili školu předčasně a aby vstoupili na trh práce a doplnili rodinné příjmy; vyzývá členské státy, aby zvážily zavedení systému finanční podpory podle majetkových poměrů pro ty, kteří ji potřebují pro vyřešení tohoto problému; naléhavě žádá členské státy, aby finančně podporovaly rodiče, které věnují svou lásku a čas dětem v prvních letech jejich života, a zajišťují tak budoucí přínos pro společnost investováním do lidského kapitálu, který je velmi často podceňován;
32. navrhuje zavedení dalších přerozdělovacích opatření, např. poskytování bezplatných školních jídel, učebnic a základního sportovního vybavení, aby se snížil dopad sociální nerovnosti a zároveň řešil problém stigmatizace těchto žáků;
33. poukazuje na nutnost poskytovat dodatečnou podporu zdravotně postiženým osobám s cílem snížit riziko jejich předčasného ukončení školní docházky a zajistit, aby získaly patřičnou kvalifikaci;
34. zdůrazňuje zásadní význam státních vzdělávacích systémů nejvyšší kvality, které poskytují bezplatné vzdělávání dostupné pro všechny, a to v bezpečném a příznivém prostředí;
35. žádá, aby bylo vynaloženo zvláštní úsilí na zabránění šikany a násilí ve škole a na řešení tohoto jevu;
36. připomíná, že je důležité zvýšit počet žáků, kteří dokončí první část středního vzdělání, což podpoří získání základních dovedností;

Společná odpovědnost

37. zdůrazňuje, že subjektů, které se mohou podílet na řešení problému předčasného ukončení školní docházky dětí, je mnoho: upozorňuje na to, že k nim patří nejen rodiče a veškeré vzdělávací instituce, ale i celostátní a místní veřejné orgány, a vyzývá k užší

spolupráci mezi všemi těmito subjekty i místními zdravotními a sociálními službami; konstatuje, že společný přístup může dotčeným jednotlivcům účinně pomoci překonat vícenásobné překážky při dosahování vzdělání a získávání zaměstnání; v této souvislosti zdůrazňuje význam studijních stipendií, jež dětem ze znevýhodněného prostředí zajišťují stejné příležitosti jako dětem ostatním;

38. vybízí členské státy, aby přijaly opatření pro boj proti stereotypům existujícím v nejvíce znevýhodněném společensko-kulturním prostředí, které nutí rodiče k předčasnému směřování ke krátkému odbornému vzdělání, bez ohledu na výsledky jejich dětí ve škole;
39. navrhuje, aby strategie týkající se předčasného ukončení školní docházky přijaly za výchozí bod analýzu hlavních příčin předčasného ukončení školní docházky, kterou mají povinnost vypracovat příslušné místní a regionální orgány a která pokrývá různé skupiny žáků, školy, regiony a obce;
40. zdůrazňuje nutnost posílit specifickou vazbu mezi rodiči a dětmi, neboť je nezbytná pro vývoj a budoucí rovnováhu dětí a pro hladký průběh jejich školní docházky; zdůrazňuje přidanou hodnotu, kterou pro společnost znamená doprovázení dítěte v jeho prvních letech růstu, protože vede k nižším nákladům způsobeným zločinností mládeže, kriminalitou, depresemi či dalšími problémy způsobenými ztrátou stability, což vede děti k předčasnému ukončení školní docházky;
41. zdůrazňuje, že mladí lidé, včetně těch, kteří předčasně ukončili školní docházku, musí být zapojeni do diskusí o vytváření a provádění politik a programů týkajících se předčasného ukončení školní docházky; konstatuje, že aktivní účast studentů, například přes studentské rady, je může motivovat posílením jejich pocitu zapojení do diskusí souvisejících s otázkou jejich vlastního akademického úspěchu;
42. zdůrazňuje, že je důležité podrobně přezkoumat účinnost současných vnitrostátních strategií jako možného zdroje informací, které lze využít pro výměnu zkušeností a osvědčených postupů mezi členskými státy;
43. navrhuje, aby členské státy učinily rodiče odpovědnými za vzdělávání svých dětí až do dovršení osmnácti let věku, aby tak povinná školní docházka byla o dva roky prodloužena až do dovršení osmnácti let věku dítěte namísto šestnácti, nebo až do doby ukončení středoškolského vzdělání;
44. uznává, že mapování intervencí poskytnutých v členských státech rozličnými subjekty může být obtížné, ale bylo by potřeba je podpořit za účelem výměny osvědčených postupů; zdůrazňuje potřebu jak lepší koordinace těchto různých služeb na úrovni EU, tak lepší koordinace v rámci členských států mezi celostátními, regionálními a místními orgány;
45. vyzývá Komisi a členské státy, aby formulovaly a vypracovaly politiky umožňující v rané fázi určit osoby, jež jsou nejvíce náchylné k předčasnému ukončení školní docházky;
46. konstatuje, že cílené poskytování kvalitního vzdělávání a péče v raném věku kvalifikovanými odborníky vede ke snížení míry předčasného ukončení školní docházky;
47. vybízí členské státy, aby investovaly do vzdělávání učitelů a do kvalifikovaných

pracovníků pro předškolní a povinné vzdělávání a aby přezkoumaly a pravidelně aktualizovaly své vzdělávací systémy a programy trvalého rozvoje dovedností vyučujících; zdůrazňuje, že je důležité, aby děti vstupovaly do školního prostředí v raném věku, a navrhuje zaměstnávat ve školách pedagogické asistenty, kteří by pracovali s hůře prospívajícími žáky a pomáhali učitelům při jejich práci, a pomocný personál, který by pomáhal zdravotně postiženým žákům s jejich školní docházkou v běžných školních zařízeních nebo v zařízeních, které jsou přizpůsobeny jejich postižení;

48. zdůrazňuje zásadní význam doplňkového speciálního vyučování jako pomoc žákům, kteří mají problémy s učením, a motivaci a podporu žákům, kteří se cítí být zklamáni a zanedbávání školou a rodinou; naléhavě vyzývá členské státy, aby investovaly do vzdělávání a sociální pomoci pro rodiče, kteří se rozhodnou zůstat v domácnosti a pečovat o své děti v prvních letech jejich života;
49. připomíná členským státům, že mají povinnost předložit vnitrostátní akční plány, a žádá Komisi, aby mu ve lhůtě jednoho roku předložila přehled, posouzení a vyhodnocení těchto akčních plánů;
50. zdůrazňuje, že pokud chceme podnítit mladé lidi v procesu učení, jsou nezbytné pozitivní vztahy mezi učiteli a žáky; vybízí tudíž členské státy, aby investovaly do náležitého vzdělávání učitelů s cílem vybavit je dovednostmi nezbytnými pro podnícení a motivaci jejich žáků;
51. vyzývá pedagogické vzdělávací instituce, aby vypracovaly programy pro trvalý rozvoj dovedností učitelů, které by do pedagogických, psychologických a metodologických činností začlenily práci s rizikovou skupinou žáků s vysokou mírou neomluvené absence a nedostatečnou motivací k učení, a aby nabídly více metodologických publikací určených pro učitele a rodiče;
52. poukazuje na potřebu zavést pedagogickou terapii a zabývat se za pomoci vzdělávacích a didaktických opatření příčinami a příznaky problémů, s nimiž se děti v procesu vzdělávání potýkají, s cílem zabránit školním neúspěchům a jejich důsledkům;
53. připouští, že učitelé potřebují sociální dovednosti a čas, které jsou nezbytné pro posouzení a rozvoj různých stylů učení, jakož i svobodu a prostor pro přijetí různých metod výuky a učení ve shodě s žáky;
54. konstatuje, že je třeba co nejdříve vybudovat povědomí studentů o široké škále možností povolání, jež mají k dispozici, a navrhuje, aby školy a univerzity navázaly partnerství s místními orgány, organizacemi a sdruženími a umožnily tímto způsobem žákům setkat se s odborníky z různých oblastí a také dozvědět se více o podnikání;
55. zdůrazňuje, že pro mladé lidi jsou důležité třídy a skupiny přiměřené velikosti a stimulující učební prostředí podporující začlenění všech;
56. poukazuje dále na to, že častá změna třídních učitelů, dvoukolejnost práce ve škole a chybná koncepce rozvrhů se rovněž nepříznivě odráží na účinnosti osvojení znalostí studenty a podporuje negativní postoj k povinné školní docházce;

Různé metody učení

57. uznává nárok všech na celoživotní učení, které zahrnuje nejen formální, ale i neformální a neoficiální učení;
58. vyzývá členské státy a příslušné regionální správní orgány v oblasti vzdělávání, aby uznaly a zúročily znalosti získané prostřednictvím neformálního a neoficiálního vzdělávání, což usnadní lidem návrat do vzdělávacího systému;
59. uznává výhody, které představuje sport, kulturní činnosti, dobrovolnictví a aktivní občanství při zajišťování rámce pro neformální vzdělávání a celoživotní učení;
60. zdůrazňuje význam rozličných možností průběhu vzdělávání žáků, kombinujících všeobecné a odborné vzdělávání, a je přesvědčen, že nejvíce šancí získat kvalitní zaměstnání mají žáci v případě správné kombinace obojího vzdělávání, v závislosti na věku a zaměření žáků; připomíná v tomto ohledu důležitost podpory vazeb mezi vzdělávacím systémem a profesním světem, jakož i mezi systémy odborného vzdělávání; zdůrazňuje dále význam možnosti studia druhého evropského jazyka pro podporu pohybu mládeže a pro motivaci mladých lidí k rozvoji svých center zájmu a perspektiv mimo své vlastní prostředí;
61. zdůrazňuje přidanou hodnotu iniciativ a programů určených pro rodiče, které jim umožňují zvolit přístup celoživotního učení vhodný pro zlepšení jejich vzdělání, a zlepšit tak vyučování a učení v domácnosti s jejich dětmi;
62. požaduje, aby se modernizovaly školní zdroje s cílem využít potenciální přínosy digitalizovaných učebních metod a aby se pozornost věnovala takové kvalifikaci, jako je znalost jazyků nebo digitální gramotnost, které jsou nezbytné pro „pracovní místa zítřka“;
63. vyzývá členské státy, aby vzaly v úvahu požadavky trhu práce a přijaly opatření ke zvýšení prestiže odborné kvalifikace, a posílily tak zároveň spolupráci mezi institucemi poskytujícími odborné vzdělání a podniky, protože pak budou studenti všech zaměření pohlížet na tyto instituce jako na reálnou možnost volby;
64. zdůrazňuje, že základem všech učebních osnov by měla být zásada „naučit se učit“; konstatuje, že aktivní učební metody jsou zásadní pro zapojení více mladých lidí do vzdělávacího procesu a pro podporu rozšiřování jejich znalostí, a doporučuje do nich začlenit nové technologické aplikace, jako jsou ty, které nabízí internet věcí, s cílem zvýšit motivaci a zlepšení výsledků;
65. zdůrazňuje význam rozvíjení a podporování mimoškolních aktivit; domnívá se, že přístup ke všem mimoškolním aktivitám – ať sportovním, kulturním nebo volnočasovým – může snížit míru záškoláctví a předčasného ukončení školní docházky a je velmi důležitý pro rozvoj dětí;
66. zdůrazňuje, že je potřeba ve školách rozvíjet mimoškolní aktivity, neboť to přispívá k vytvoření „pozitivního“ obrazu školního prostředí; uznává skutečnost, že větší podnětění žáků k chození do školy je způsobem, jak zabránit předčasnému ukončování školní docházky;
67. oceňuje úlohu, jež hrají organizace mládeže při předcházení předčasnému ukončování školní docházky nabízením možností neformálního vzdělávání, jež mladým lidem poskytují důležité dovednosti, smysl pro odpovědnost a větší sebeúctu;

68. uznává, že uspokojivá úroveň čtení, psaní a počítání je ve všech členských státech EU jen zřídka dosahována u všech žáků, což přispívá k předčasnému ukončení školní docházky; zdůrazňuje, že by členské státy měly naléhavě stanovit cíle, aby všichni žáci ukončili základní školu se schopností číst, psát a počítat na úrovni přiměřené jejich věku; navíc se domnívá, že by členské státy měly také vypracovat plány dovedností v oblasti čtení, psaní a počítání, jež žákům, kteří tyto dovednosti během formálního vzdělávání nezískali, umožní co nejrychleji dohnat jejich zpoždění;

Možnost dostat druhou šanci

69. vyzývá členské státy, aby našly způsob opětovného začlenění osob, které předčasně ukončily školní docházku, do školního systému, např. provedením vhodných programů tzv. škol druhé šance, které nabízejí uzpůsobené učební prostředí a zároveň pomáhají mladým lidem nalézt důvěru v sebe sama i v jejich schopnost učit se;
70. konstatuje, že aby měla tato opatření pro opětovně začlenění dopad na ty, kteří to nejvíce potřebují, je potřeba přijmout odpovídající opatření pro identifikaci a sledování dotčených žáků, zvyšovat informovanost a měřit výsledky;
71. zdůrazňuje, že nejvyšší míry opětovného začlenění je dosaženo v rámci programů, jež se zaměřují na individuální potřeby žáků a studentů, kteří ukončují školní docházku předčasně; vyzývá vzdělávací zařízení, aby při rozvoji programů, které jsou na tyto osoby zaměřeny, respektovala potřeby a dodržovala práva jednotlivců;
72. zdůrazňuje, že je třeba organizovat akce na místní úrovni s cílem podpořit lidi v tom, aby se vrátili do škol, a vytvářet pozitivní prostředí pro osoby, které opustily školu předčasně a mají v úmyslu se vrátit;
73. konstatuje, že se v členských státech provedlo velmi málo hodnocení různých opatření pro opětovné začlenění; vyzývá proto členské státy, aby sledovaly a hodnotily své programy pro opětovné začlenění a aby stanovily cíle ke zlepšení;
74. zdůrazňuje, že je třeba analyzovat otázku opakování ročníku a dopad tohoto jevu na míru výskytu předčasného ukončení školní docházky, přičemž klade důraz na význam individuálních programů zaměřených na jednotlivé žáky;
75. naléhavě vyzývá členské státy, aby více zřizovaly tzv. školy druhé šance, a posilovaly jak obsah jejich osnov, tak jejich materiální a technické vybavení a zvyšovaly kapacitu pedagogických pracovníků, kteří jsou k dispozici, a to vzhledem k tomu, že se tyto školy začínají ukazovat jako významný nástroj opětovného začleňování jednotlivců, kteří propadli síti formálního vzdělávacího systému;

Vzdělávací systém a zaměstnání

76. poukazuje na to, že už maximálně 10% pokles předčasného ukončení školní docházky, který představuje splnění hlavního cíle strategie Evropa 2020, má vliv na snížení nezaměstnanosti mladých lidí a na zvýšení míry zaměstnanosti, neboť v současnosti je bez práce 52 % osob s neukončenou povinnou školní docházkou, přičemž podle odborných odhadů bude počet pracovních míst pro osoby s nízkou kvalifikací nebo bez kvalifikace v nastávajících letech dále klesat; zdůrazňuje, že při snížení míry předčasného ukončení školní docházky o pouhé 1 % by se dalo získat 500 000 kvalifikovaných

potenciálních zaměstnanců;

77. zastává názor, že předčasné ukončování školní docházky vede k promarnění příležitostí mladých lidí a plýtvání sociálním a hospodářským potenciálem EU jako celku; poukazuje na skutečnost, že spolu s dopadem současných demografických změn si evropské země nemohou dovolit takové obrovské plýtvání talenty, a zdůrazňuje, že na tento trend je nutno pohlížet s ohledem na trh práce a úroveň konkurenceschopnosti EU, protože oboje bude vyžadovat spíše osoby s vyšším vzděláním a kvalifikací; poukazuje na to, že zlepšení úrovně vzdělání tak pomůže zvrátit tento trend, protože vyšší úrovně dovedností jsou předpokladem pro „inteligentní růst“, a že řešení jednoho z hlavních rizikových faktorů typických pro nezaměstnanost a chudobu povede k „růstu podporujícímu začlenění“;
78. upozorňuje na souvislost mezi předčasným ukončením školní docházky a nezaměstnaností mladých lidí; konstatuje, že více než polovina mladých lidí, kteří ukončili školní docházku v EU předčasně, byla v roce 2009 bez zaměstnání a že předčasné ukončení školní docházky může vést k nepřiměřené závislosti na nejistém zaměstnání a zhoršit problém strukturální nezaměstnanosti v širší populaci;
79. konstatuje menší pravděpodobnost, že se osoby, které předčasně ukončily školní docházku, aktivně zapojí do sociálního a ekonomického podnikání, což má negativní dopady na hospodářství a společnost;
80. zdůrazňuje význam boje s předčasným ukončováním školní docházky, především s ohledem na demografický vývoj v EU;
81. poznamenává, že dlouhodobé hospodářské a sociální dopady předčasného ukončování školní docházky představují významné riziko chudoby a že boj proti němu je způsob, jak zabránit sociálnímu vyloučení mladých lidí; považuje proto snížení počtu osob s neukončenou školní docházkou za hlavní opatření pro splnění cíle snížit v rámci strategií na vnitrostátní i evropské úrovni počet osob ohrožených chudobou alespoň o 20 milionů a vyzývá členské státy, aby nesnižovaly horní věkovou hranici povinné školní docházky;
82. vyzývá zaměstnavatele, aby v rámci možností a prostřednictvím uplatňování politik vnitřního řízení, jejichž cílem je umožnit zaměstnancům skloubit studium a práci, podnítili mladé pracovníky, kteří nemají vyšší středoškolské vzdělání, aby toto vzdělání získali; připomíná v tomto ohledu nutnost podpořit účast studujících na programu Leonardo da Vinci;
83. vyzývá proto členské státy, aby co nejdříve vypracovaly strategie s cílem vytvořit nová pracovní místa založená na nových dovednostech;
84. zdůrazňuje nutnost přizpůsobit vzdělávací systémy požadavkům trhu práce; upozorňuje, že v situaci, kdy bude v budoucnu neobvyklé trávit celý svůj profesní život v jednom odvětví, si žáci musí osvojit širokou škálu schopností, jako je tvořivost, tvořivé myšlení, obecné dovednosti a schopnost rychle a pružně se přizpůsobit měnícím se podmínkám a požadavkům;
85. naléhavě vyzývá členské státy, aby za pomoci Komise přistoupily k potřebným krokům s cílem zaznamenat podíl mladých lidí, kteří nepracují ani se neúčastní vzdělávání nebo

odborné přípravy, a tuto problematiku řešit;

86. navrhuje rozšířit prostor pro možnost stáží v podnicích, které by probíhaly současně se školním vzděláváním;
87. zdůrazňuje, že by členské státy měly dále zdokonalovat systémy vzdělávání a odborné přípravy, aby se tak lépe sladily potřeby jednotlivců a trhu práce, včetně řešení problému základních dovedností (čtení, psaní, počítání), podpory odborného vzdělávání a odborné přípravy a přijímání opatření na usnadnění přechodu mezi vzděláváním a trhem práce;
88. konstatuje, že chlapci často opouštějí školu dříve a tudíž hrozí, že vytvoří nižší třídu mladých nezaměstnaných mužů s nízkým či žádným vzděláním, kteří mají jen velmi malé šance začlenit se na pracovní trh a do společnosti obecně; naléhavě vyzývá členské státy, aby věnovaly zvláštní pozornost chlapcům, kteří mají problémy přizpůsobit se školnímu prostředí, a aby nesnižovaly věk pro ukončení povinné školní docházky;
89. vzhledem k tomu, že případy krátkodobého a nejistého zaměstnání jsou pravděpodobnější mezi osobami s nízkým vzděláním, vyzývá Komisi, aby zajistila, že úsilí o to, aby se osobám s neukončenou školní docházkou poskytla možnost návratu na pracovní trh, bude doplněno programy dodatečného vzdělávání s cílem zlepšit jejich vyhlídky na získání zaměstnání;
90. zdůrazňuje, že investice do rekvalifikace a do modernizace kurzů odborné přípravy mají zásadní význam pro to, aby se pomohlo osobám s neukončenou povinnou školní docházkou začlenit se na pracovní trh;
91. zdůrazňuje, že je třeba zvýšit dovednosti získávané v rámci technické odborné přípravy a účinněji sladit nabízené specializace s požadavky pracovního trhu, neboť vytvoření vazby mezi vzděláním a zaměstnaností je nedílnou součástí řešení problému předčasného ukončování školní docházky;
92. domnívá se, že má-li vzdělávací politika řešit problém předčasného ukončování školní docházky, musí být provázána s politikou zaměřenou na hospodářské oživení a tedy na vytváření trvalých pracovních míst a musí se zaměřit na to, aby se předcházelo předčasnému ukončování školní docházky, krátkodobé a nejisté zaměstnanosti a zrychlování odlivu mozků;
93. doporučuje, aby vzdělávání v oblasti nových informačních a komunikačních technologií a také technologií v oblasti jazyků začínalo již v raném věku, a to s ohledem na skutečnost, že tyto dovednosti, které jsou mladí lidé schopni nabýt velice rychle, patří k mimořádně užitečným způsobům komunikace;

Politiky EU

94. vítá návrh Komise na doporučení Rady o politikách ke snížení míry předčasného ukončování školní docházky, v němž navrhuje rámec pro komplexní politiku v této oblasti, analýzu faktorů, jež vedou v každém členském státě na celostátní i místní úrovni k předčasnému ukončování školní docházky, posouzení účinnosti stávajících opatření a zahrnutí opatření na prevenci, intervenci a kompenzace do boje proti tomuto jevu;
95. je přesvědčen, že při zachování zásady subsidiarity by evropský rámec ucelených strategií

zaměřených na řešení problému předčasného ukončování školní docházky mohl členskými státy poskytnout užitečné pokyny pro zajištění správného přístupu k aktualizaci stávajících opatření a rozvoji vnitrostátních programů reforem;

96. varuje, že možné škrty ve veřejných výdajích v oblasti vzdělávání z důvodů hospodářské krize a úsporné rozpočtové politiky uplatňované členskými státy budou mít negativní dopad, neboť dále zvýší počet osob s neukončenou školní docházkou;
97. zdůrazňuje, že větší investice do boje s předčasným ukončováním školní docházky mohou mít dlouhodobý účinek v tom smyslu, že zabrání závislosti mladých lidí na sociálním zabezpečení;
98. podporuje v rámci rozpočtu EU na rok 2012 navržený pilotní projekt pro mládež, jehož cílem je poskytnout záruku pro integraci mladých lidí, zejména těch, kteří předčasně ukončili školní docházku, na pracovní trh;
99. vyslovuje se pro cílené, účinné a promyšlené využívání strukturálních fondů, zejména Evropského sociálního fondu, za účelem plné realizace strategií pro mládež, především pro osoby předčasně ukončující školní docházku s cílem podpořit jejich sociální začleňování v rámci specifických programů v jednotlivých členských státech, aby bylo zajištěno kvalitní vzdělání pro všechny a aby se zabránilo předčasnému ukončování školní docházky a záškoláctví;
100. konstatuje, že povaha problému předčasného ukončování školní docházky se v jednotlivých zemích i regionech liší a že tedy neexistuje jedno řešení pro všechny situace;
101. vítá a schvaluje ohlášené plány Rady týkající se sociálního mapování osob, které předčasně končí školní docházku, a to prostřednictvím shromažďování údajů ze všech členských států; vyzývá Komisi, aby tuto iniciativu podpořila;
102. naléhavě vyzývá členské státy, aby provedly důkladnou analýzu problematiky předčasného ukončování školní docházky a náležitě přitom zohlednily požadavky na ochranu údajů s cílem určit její příčiny na celostátní, regionální a místní úrovni;
103. konstatuje však, že pro analýzu základních příčin předčasného ukončování školní docházky jsou zapotřebí obsáhlejší, konzistentnější a ucelenější údaje z členských států;
104. žádá více finančních prostředků pro programy EU týkající se celoživotního učení a zlepšení dostupnosti tohoto programu, což zvýší mobilitu žáků a učitelů, rozšíří výměnu osvědčených postupů a přispěje ke zlepšení metod výuky a učení; vyzývá k účinnějšímu využívání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU na provádění opatření pro prevenci zanedbávání školní docházky;
105. zdůrazňuje význam evropského programu celoživotního učení a jeho čtyř okruhů, kterými jsou Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci a Grundtvig, přičemž program Comenius hraje zásadní úlohu při řešení problému předčasného ukončování školní docházky;
106. vyzývá Komisi, aby podpořila zviditelnění akčního programu Comenius na individuální mobilitu žáků, což může přispět ke snížení míry předčasného ukončení školní docházky;

107. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a vládám a parlamentům členských států.